

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Proponuntur varij actus & motiua per quæ crescit habitus Humilitatis. Vap.
V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

Deum accedunt tanto se viliores aspiciunt, & peccatis magis onustos. Cum Abraham videre Deum meruisset, terram se vocauit & cinerem. Esaias autem dixit: Miser ego & pollutus sum &c. Sic S. Basilius hom. 15. de Fide. Quando, inquit, Abraham & Moyses Deum videre quantum fas erat homini potuerunt, tunc maxime yterque se humilem tenuerunt, putauit. Abraham enim se puluerem & cinerem nominans; Gen. 18. 27. Moyses se, lingua balbum ac sermone tardum appellans. Vnde Cassianus lib. 12. c. 15. de Sanctis antiquis loquens, ait: Quibus hoc precipuum, sui cordis acquisita puritas, conferebat, ut magis magisque deprimi peccatis agnoscerent, tanta namque in eis delictorum compunctio per dies singulos augebatur, quanta puritas animi proficisset. Nimirum, ut in artibus multa peccantur, quae nisi valde periti non satis cernunt, sic in vita multa delinquimus, quae nisi perfecti videre non possunt. Ut enim in sole multa cernimus quae fugiunt aspectum, sic tui valde Deus illuxit, multa percipit, quae alios latent. Dat etiam Spiritus sanctus scientia lumen, inquit S. Bernardus ser. 2 de Pentec. Ut cum omnia bene feceris, te seruam inutilem putes. Hinc cum Maria esset per Angelum veluti desponsata Deo, tanquam Mater futura Filij Dei, & hac electione accessisset proximè Deo, & omnes Spiritus Angelicos sua dignitate superatura esset, vocauit se ancillam: Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum; non Matrem, sed Ancillam se appellauit, quia viliores titulum, quem sibi adscriberet non habuit. Humilitas eius id effecit.

Confirmatur tota haec doctrina insigni exemplo, quod refert S. Dorotheus serm. 2. Humilissimi, inquit, humilitas (quae se quis deteriore putet alius) nulli potest verbis exprimi, nullo sermone comprehendi, ut sese mortalium cordibus insinuet, & animis inuascatur humanis, nisi prius illam homo experimento didicerit. De humilitate quandoque verba faciebat Abbas Zosimas, aderat forte ibi Sophista quidam. Hic cum audiret quae dicebantur, velletque diligentius & exactius rem addiscere, ait seni: Dic, obsecro, mihi, quomodo te peccatorem existimas? an ignoras quantas habeas virtutes: num ignoras quod sanctitate polleas? & vides, & agnoscis, quod praecpta & mandata Diuina opere compleris? quomodo igitur cum horum obseruantissimus sis peccatorem te putas & vocas? Senex autem quid ad haec potissimum responderet haud prorsus inuenit, sed tamen ait: Quid ad haec tibi dicam ignoro, rem tantam ita se habere certo scio. Cui Sophista ex aduerso respondit. Vellem istud ipsum addiscere. Senex vero cum prorsus non inueniret, quomodo rem hanc expediret, illi persuaderet aut faceret satis, cepit in sancta simplicitate dicere: Non me perueres Sophista, ego certe ita sentio. Ego vero, cum senem illum ita haerentem, nec in promptu quoddam diceret habentem, viderem, aio ad eum: Nonne hoc est, ut ars Sophistica & Medicinalis, quae cum bene quisque didicerit & ad altum perduxerit, ex frequentatis illis artibus sensim inuascuntur habitus quidam, & Medico, & Sophista,

qui nec docere possunt, nec norunt dicere, quo pacto ad illarum disciplinarum habitum peruenierint. Sed anima ipsa paulatim, sine sensu, huiusmodi disciplinas & artes ex frequenti operatione, & exercitatione concipit. Eodem sane modo & de humilitate dicere possumus, nempe quod ex crebra Diuinorum mandatorum exercitatione & operatione humilis quidam affectus & habitus concipitur, & nascitur in anima, quod quidem exprimi sermone non potest. Ut autem Abbas Zosimas haec audiuit, gauisus est valde, & statim me comprehendit, ac dixit: Rem acu tetigisti, sic profecto res se habet, quem admodum tu dixisti. Curatus est autem Sophista, cum haec audisset, & rationem libenter admisit. Quamquam & hoc conferte potest ad non contemnendos eos, qui nunc non in tam bono constituti statu esse videntur, uti nos sumus, quod S. Augustinus dixit ser. 50. de temp. Nescimus quid quis futurus sit, quamuis sit aut iudeus, aut hereticus, aut paganus. Forte enim per misericordiam Dei conuertetur ad Deum, & inter Sanctos primum locum habere merebitur.

Et, ut ait S. Ioannes Climacus gr. 26. col. 15. Sicut vna saepe saeuilla ingentem flammam consumpsit, ita vnum reperitur bonum, quod magnorum scelerum ingentem multitudinem delere possit.

Quin & in caelo, ut ait Thomas de Kempis, 1. c. 6. Omnes Sancti quanto altiores in gloria, tanto humiliores in seipsis, & mihi viciniores & dilectiores existunt: ideoque habes scriptum, quia mittebant coronas suas ante Deum, & ceciderunt in facies suas coram Agno, & adorauerunt inuentem in sacula saeculorum.

CAPVT QVINTVM.

Præponuntur varij actus & motiua, per quae crescit habitus Humilitatis.

Cum per actus humilitatis acquiratur talis habitus generans in nobis, ut loquitur S. Climacus gr. 25. multitudinem ineffabilis luminis, quo agnoscamus uilitatem & indignitatem nostram, & quamuis possideremus perfectissimè omnes virtutes, quam longè adhuc à Deo distemus ad corroborationem & incrementum huius habitus, non potero ego, meliores modos & actus excogitare, nisi, quos P. Iulius Mancinellus lib. 1. suorum piorum affectuum & luminum, diuinitus ei collatorum pag. 54. 55. 56. sua manu scripsit, & composuit, mihi que donauit, quibus hunc titulum praefixit.

De humiliatione sui ipsius infra omnes creaturas.

Si rectè intelligeres tuam insipientiam, peruersitatem, iniquitatem, ineptiam, insensibilitatem, terrores, & timorositatem, vique iudicares te indignissimum inter creaturas Dei, & in hac vita tolerat.

Primo, insipientior es omni creatura, feliciorem mentis

mentis & lapidibus, ceterisque insensibilibus, quomodo illa non cognoscens se, neque Deum, sunt tamen sua sorte contenta. & tu in nobiliori gradu constitutus non es contentus? Secundo, quomodo ille operatur secundum finem à natura sibi præscriptum, tu verò sapius operaris secundum tibi prohibitum & vitiosum finem. Tertio, quomodo illa obediunt, laudant, & glorificant Deum per occasionem, quam hominibus dant hoc faciendi, & secundum capacitatem naturæ absque ulla tergiversatione vel cessatione, tu verò in multis resistis Deo & illum inhonoras.

Secundo, Peruersor Gentilibus, quomodo illi non intelligunt res Fidei, & id, quod lumine naturali percipiunt sapè melius quam tu, obseruant. Secundo, peruersor es infidelibus Saracenis atque Mahumetanis, quomodo illi non intelligunt Mystera nostre Fidei, & in obseruatione sua secta diligentiores sunt, quam tu in verâ religione. Tertio, peruersor hereticus in hoc, quia illi non intelligentes veritatem doctrine Catholice, in suâ falsa religione seruentiores sunt, quam tu in verâ religione.

Tertio, Iniquior es publicis peccatoribus, qui suas sequuntur concupiscentias, quia non intelligunt peccati grauitatem & mundi vanitatem, verumtamen in humana ciuilitate & moralitate, & etiam in bonis secularibus publicis, vel domesticis, sunt te vitiores & meliores. Secundo, iniquior peccatoribus multo, quia non habent illam cognitionem & particularia auxilia, quæ tu habes, & interdum magis profunt, in querendo Dei gloriam & aliorum salutem. Tertio, iniquior es omnibus hominibus, quanquam de nullo, præsertim fidelium, in præsentem tibi constat esse in aliquo peccato, potest enim penituisse. Item de nullo tibi constat in præterito perpetrasse tam multa & adeo graua peccata, sicut certum tibi de te est. Item de nullo tibi constat accepisse tot bona & auxilia à Deo corporalia & spiritualia, & ita se ingratis gessisse contra illum.

Quarto, Ineptior es omnibus hominibus, quantum in omnibus prærogatiuis virtutibus, talentis siue habitatibus, & denique bonis corporalibus & spiritualibus: vides innumerabiles homines in præterito & in præsentem te longissimè antecellere & superare. Secundo, ineptior te ipso: quia in nullo opere naturali vel humano ita ineptus vel negligens fuisti sicut in operibus Diuini honoris & salutis spiritualis. Tertio, ineptior Demonibus & omnibus improbis hominibus, quoniam illi ad mala sibi & aliis paranda, aptiores, seruentiores & diligentiores sunt, quam tu ad bonum & salutem propriam & aliorum promouendam.

Quinto, Insensibilior lapidibus, quoniam adhuc nõ percipis spirituales sensus in oratione, & actus Fidei, Spei, Charitatis, & aliarum virtutum, quas in animâ habes infusas, erga Deum, & præsertim Fidei, tanquam granum sinapis, quâ posses montes transferre, & Charitatis erga Deum ex toto corde, atque viribus animi & corporis. Secundo, insensibilis, quia non percipis Dei præstantiam, & eius vim in te & in aliis, & attributa seu perfectiones Bonitatis, Sapientie, Potentie, Prouidentie & Iustitie, in omnes creaturas diffusas. Tertio, insensibilis, quia adhuc non sentis perfectionem, vel sat-

tem iustorum & electorum statum, neque Dei adoptionem, neque Diuini Spiritus inhabitationem, neque beatitudinis initia, scilicet Diuine puritatis, lucis, seruitutis, & amoris, suauitatis & pacis, gaudij & delectationis quasi ex Diuino fonte diffusiones.

Sexto, Terrenus, quia adhuc admixtus es terræ, & scorie peccatorum, non solum communium, & quasi necessariorum in præsentem statu, sed propria malitia infirmitatis & ignorantia. Secundo, terrenus, quia adhuc adheres affectu, multo rebus temporalibus atque terrenis. Tertio, terrenus, quia adhuc conuersatio tua non potest dici celestis, neque te commisisisti totum Spiritui sancto.

Septimo, Timorosus, quia adhuc non es dispositus ad moriendum. Secundo, timidus, quia non es aptus ad standum intrepidè ante Diuinum Tribunal supremi Iudicij. Tertio, timorosus, quia adhuc perfectam illam charitatem non habes, quæ pellit timorem, times etiam præteritas & presentes culpas & futuras, in quas adhuc incurere potes. Times penalitates innumeratas pro præsentem & futurâ vitâ. Times etiam, vitium amore vel odio Dei dignis habearis.

Quomodo homo dici valeat maximus peccator omnium.

I. Omnibus peccatoribus maximus peccator atque indignior ego dici possum, quia de nullo mihi constat, tam multa & adeo graua peccata commisisse, vel non penituisse, vel non satisfacisse, vel non plura bona opera fecisse, vel non Deum magis dilexisse.

II. Damnatissimus, qui sum in inferno, sum peior in hoc, quia inter eos multos existimo esse, qui non ita bene Deum, veritatem & peccati scditatem cognouerunt sicut ego, vel à Deo tot dona & auxilia specialia non habuerunt, vel tam multa & adeo graua peccata non commiserunt.

III. Demoniussimus, quia illis toties non peperit Deus, neque ipsi se Deo emendare promiserunt, aut fuit hoc concessum, nec Deo inseruire tot nominibus, sicut ego, sunt professi, neque in multa peccata inciderunt, ex iis quæ ego perpetravi.

Ad idem

I. Conser peccata tua cum peccatis Angelorum malorum, quomodo sunt expulsi à calo Empyreo.

II. Cum peccato primorum parentum, quomodo expulsi à Paradiso terrestri.

III. Cum peccato Epulonum, quando sunt expulsi ab hoc mundo in infernum.

IV. Cum peccatis eorum qui in die Iudicij condemnabuntur à Christo in infernum, scilicet propter immisericordiam in alios. Hæc omnia B. P. Manicellus.

Illustrari potest hæc materia, præclaro quodam sensu P. Balthazaris Alvarez, quem ex eius illustrationum libello transcripsit in eius vitam P. Ludouicus de Ponte c. 39 §. 1. pag. 456. & 457. Cum, inquit, peterem à Deo Domino Nostro, vt cogitationes,

raciones, verba & opera mea pure ad suum Diuinum obsequium dirigeret: vigilanti mihi, & semidormienti quodam mane oblatum est quasi in momento, quod nunquam ego cogitare potuissem, & multo minus petere: nam nulla mea dispositione precedente, insignem quandam internum habui sensum, quod vita nostra spiritalis sit, tanquam pretiosissima tela aurea: & quemadmodum in ea non est exigua deformitas, quod filum aliquod rude crassumq; inseratur, nec paruum detrimentum, quod in excellenti & in pretioso panno, rudis & inepta aliqua raritas appareat: ita non exiguum dammum censendum est, mixtura proprietatum cogitationum, verborum, & operum, qua nos assumimus: ita, qua nobis Deus inspirat, quale est, quod vni cogitationi, quam Diuina Maiestas cordi nostro suggerit, nos admoveamus ex capite nostro duodecim, qua illam obfurent; & vni verbo, quod nobis inspirat, viginti quatuor inania, qua nos loquimur, adiungimus, effundendo nos ipsos sine causa & ratione: & vni operi, quod nobis imponit, quatuor, aut sex ex nobis ipsis addamus. Tela enim hac, vt pretiosa sit, texenda est Diuina cogitationibus, verbis, & operibus: quare ita, qua ipse inspirat, bonum aliud frustum, cum eius auxilio addere nos decet, vt tela crescat; ac ex huiusmodi mixturis rudibus ac crassis, non leue accipit detrimentum: nam in his externis & materialibus, sensum habemus apertum & acutum, qui in spiritalibus clausus est, & obtusus. Deducamus hoc ex rebus his externis: Certe non leuiter displicet, nostrumq; palatum offendit, quod post singulos bolos, ex fructibus alicuius patinae, aliquid inueniamus corruptum, & in botro, post singula bona grana, putridum aliud occurrat: quod si ita eueniret in omnibus, qua in mensa nobis apponuntur, surgeremus ex ea iudicantes non satis nobis fuisse prospectum. Similiter quod in vno lactucarum lecto, non nisi sex inuenirentur bona, & in pyro fructibus referat, duodecim tantum pyra essent apta, & in lateritio muro duodecim inueniri laterum ordines non agglutinatos, & in aliqua imagine, quam vel vnus defectus deformaret, nihil inueniri preter vnum aliquid, in eius facie bene depictum, & in charita valde alba & nitida post singulas voces, esse lituras & maculas. Hec non sunt exigua detrimenta, nec reddunt res parum viles. Tale igitur est anima malum, a qua Deus integram exigit puritatem, quod malum ex mixtura oritur cogitationum, verborum, & operum, qua progenies sunt propria voluntatis cum deberent esse Diuina. Non est malum hoc formidanti oblatum, sed verbum ab ore Dei prolatum; quod nobis obicit, quod vniuersa iustitia nostra sunt quasi pannus menstruatus, & abscondit faciem suam a nobis. Nec hoc est maximum malum, sed secundum accidit, quod talis vita modusq; agendi nosler, non humiliter nos, cum tamen similis agendi modus Patres nostros humiliauerit, vt ait Dauid, nec facit nos interius erubescere in conspectu ipsius Domini. Artifices illi, quos nominamus Murarium, pictorem, & scribam, valde erubescerent, coram quibuscumque etiam vulgaribus hominibus, ipsorum defectus aduertentibus, & nos non erubescimus, coram tanto Domino. Ille non est nobiscum contentus, & nos sumus etiam latius & pacati. Ea

Ea est nobis frons mulieris meretricis, nolimus erubescere. His terrium accedit malum, quod tot mala, & mixtura adeo vilis non sufficiat ad nos humiliandos, cum tamen vel modicum bonum, quod facimus abunde sufficiat, vt manere extollamur, & vel illud modicum, si non omnino pereat, saltem sit etiam offuscatum. Vel vnum granulum auri, quod videmus in luto, particula alicuius gemmae sive recta flos aliquis multis spinis stipatus, pulchra sunt bona, sed fatidus & rebus abiectis admixta; quid turpius, aut quid magis contemnat cor nostrum: Sensum hunc miseria nostra Deus illi est largitus, quo ille se valde humiliabat, & in suis oculis erubescerat. Et in eundem finem magnum alium dedit illi sensum recogitanti de suis defectibus sub hac similitudine: Quando tandem scies mundum scribere, & sine litteris, quando equaliter lineas duces ac rectas: quando bene characteres efformabis, celeriq; manu scriberet quasi dictum sibi existimaret: Adhuc es infans & tyro in virtute: nec didicisti rem aliquam facere perfecte.

Proderunt quoque ad nos humiliandos illa que Thomas de Kempis li. 4. c. 7. n. 2. commemorat tanquam a Christo Domino dicta: Ingenisse & dole, quod adhuc ita carnalis sis & mundanus: tam immortificatus a passionibus: tam plenus concupiscentiarum motibus: tam incircoscitus in sensibus exterioribus: tam sepe multis vanis phantasias implicatus: tam multum inclinatus ad exteriora: tam negligens ad interiora: tam leuis ad risum & dissolutionem: tam durus ad fletum & compunctionem: tam promptus ad laxiora, & carnis commoda: tam segnis ad rigorem & feruorem: tam curiosus ad noua audienda & pulchra intuentia: tam remissus ad humilia & abiecta amplectenda: tam cupidus ad multa habenda: tam parcus ad dandum: tam tenax ad retinendum: tam inconsideratus in loquendo: tam incontinentes in tacendo: tam incompositus in moribus: tam importunus in actibus, tam effusus super cibum: tam surdus ad Dei verbum: tam velox ad quietem: tam tardus ad laborem: tam vigilans ad fabulas: tam somnolentus ad vigilias sacras: tam festinus ad finem: tam vagus ad attendendum: tam negligens in horis persoluendis: tam tepidus in celebrando: tam aridus in communicando: tam cito distractus: tam raro plene tibi collectus: tam subito commotus ad iram: tam facilis ad alterius displicentiam: tam pronus ad iudicandum: tam rigidus ad arguendum: tam latus ad prospera: tam debilis in aduersis: tam sepe multa bona proponens & modicum ad effectum perducens.

Ad hoc quoque valet monitum S. Iohannis Climaci gr. 26. col. 3. Noli magnum sapere, & bono, neque eis diuitiis extolli, quas sine labore acquisuisti. Prescius enim Dominus largitor munerum, summi detrimenti atque imbecillitatis tue atque perditionis, vel aliquantisper te suis, gratis, absque vilo tuo merito, muneribus seruare decreuit. Pulchrum est & illud S. Bernardi serm. 13. Cant. Quis credat parietis se dicat parcurire radium, quem suscipit per fenestram. Aut si glorientur nubes, quod imbres genuerint, quis non irideat? Mihi aliquando constat nec de canalibus oriri riuos aquarum, nec de labiis vel dentibus verba

prudencia, est sensu vitæ corporeis non attingat. Nec
lano calami, laudabile est pictura fac scripturæ, nec
gloria lingua aut laborum sermo bonus. Tempus est vitæ
& propheta loquatur. Numquid gloriabitur inquit,
securus contra eum, à quo trahitur? Quomodo si virga ele-
uetur contra eleuantem se, & exaltetur baculus qui per-
tinet lignum est, sic contra Dominum omnis qui gloria-
tur, si non in Domino glorietur.

Hoc quoque suadet dictum S. Bernardi ser-
72. Cant. in tempore & corpore isto, nulla nostra vir-
tus ita ad purum defacata erit, & nulla ita suauis &
inera, ut sponso habito sit ad potandum. Sed qui vult
dimitte homines saluos fieri, dissimulat inuita; & quod
non potest potandi interim facilitate vitare, curat ex
tâ vel quippiam elibere sapientum, quasi arte quoddam
& quodam labore mandandi. Ecce 3. in die. Bech.
Quid modo necesse est singulas anime miseriae nume-
rare, quam sit oherata peccatis, obsusa aenebris, irruentia
illecebris, priuans concupiscentiis, obnoxia passionibus,
impleta illusionibus, prona semper ad malum, in vitium
omne procliuis, postremo totius confusionis & ignomi-
nie impleta? Nimirum si ipsa quoque iustitia nostra
Ela: 6. omnes ad lumen veritatis inspecta, velut pan-
ne mensuratae inueniantur, iniustitia deinceps quales
reputabuntur? & lumen quod in nobis est, tenebra sunt,
ipsa tenebra, quante erunt: Facile est, Matth. 6. cuique
nostrum, si sua melius vniuersa & sine dissimulatione
vestiget, & iudicet sine acceptione personæ, aresari
per omnia Apostolica veritate, & libere proclamare.
Gal. 6. Qui se parat aliquid esse, cum nihil sit, ipse se
seducit.

Vide, si libet, B. Laurentium Iustinianum, varia
considerationes proponentem ad assequen-
dam humilitatem de humil. c. 4. & de instit. &
regimin. Prelat. cap. 3. col. 4. & de obedientia
cap. 13. col. 4. & c. 13. col. 2. Addam ego hęc alias
considerationes ex quodam libello, in quo ha-
beo cuidam seruo Dei, multa lumina diuinitus
data, ad discretionem spirituum, & praxim vir-
tutum, ac extirpationem peccatorum & defe-
ctuum, spectantia. In eo libro hæc dantur mo-
nita, ad praxim humilitatis.

Primum est tale: Ad confirmandum magis vilem
de te conceptum in hac donorum Dei quibus ornatus es
multitudine, hoc etiam proderit, si cogites, Deum, ita
procedere tecum, quemadmodum medicus cum egroto
procedere solet, cui maiora & plura prescribere solet
remedia quam alius, pretiosiores ac deliciasiores cibos
&c. que tamen non tantum non ostendunt illum cere-
ris, qui rebus huiusmodi carent meliorem esse sed potius
deteriorem: ita multitudinem donorum Diminutionem
tuae necessitati & indigentia, non sanctitati attribue,
quasi Deus videns tuam maiorem fragilitatem, quam
aliorum, pluribus te donis veluti sulcis voluit, ne a ser-
uitio eius excideres, in grauissimâ peccata rueres.
Omnia enim Dei dona sunt veluti preseruatua medi-
cina, aut etiam sanatiua, & hominem magis confir-
mant in seruitio Dei. Sicut ergo, qui ab alio adiuuus,
& in manibus aliorum gestatus, nunquam rueret, non

debet se alio preferre, qui per se incidentes, sine tor-
amniculo, ruere, vitubarent interitum: ita si tu in te
videri multa Dei dona, quæ in aliis, aut non sunt, aut
non vides, illis præferre non debes, sicut filius prodigii
alteri seniori se non anteposuit, ob vitulum pro se, non
pro altero matatum.

Proderit etiam recordari dicti illius Salvatoris: Di-
cite, Serui inuites sumus, Christus enim, qui indicat, vi-
res sunt, discipulis suis etiam sanctissimè viuentibus
(qui vt docet S. Thom. B. Virgine excepta, &
forte S. Ioanne Baptista, omnes alios sanctitate
superarunt) hoc sentire & dicere præcepit, inuites
sumus id est, nihil valeamus. Vt ut quilibet iunior et
iam donis Dei circumlatus, hoc ipsum saluâ veritate, de
se fateri potest, quia summa Veritas, ita nos de nobis
sentire præcepit.

Secundum Monitum eiusdem est hoc. Primum,
quod ad humilitatem attinet, quæ fundamentum est
omnium virtutum moralium & castos, noua exercita-
tio in illâ hæc sit: Vt te peiorē reputes ipsi peccatori-
bus actualiter peccantibus, hoc modo concipiendū in il-
li aliquos actus, saltem moraliter bonos, sine quibus
nullus peccator, etiam pessimus, inuenitur. Nam si Ca-
tholicus sit, saltem aliquem actum Fidei elicit ex
Deum, qui habet rationem meriti de congruo, quam illi
ille est in peccato mortali. Si enim Catholicus, habet ali-
quem actum bonum moralem circa obiectum bonum
bonitate naturali, circa quæ bonitates vt tales sunt in
se, non consideratis adiacentibus, quæ mala sunt: (scilicet
persona cum peccato coniunctam sumpta) &c. Per-
satur actus simplicis complacentia Diuine, qui se ex-
tendit ad amanda suo modo omnia bona ad extra, sicut
intellectus ad cognoscendum omnia vera, dispari licet
ratione: quia hic actus necessarius est, ille, non circa om-
nia obiecta necessarius. Ex alterâ parte, concipiendū
vt peccatorem, multis peccatis in oculis Dei sedarum
(quomodo non es obiectum Diuina complacentia vt
peccator es) potes te illo peiorē existimare, quia me-
lior est bonitas illorum actuum, saltem habitualiter
remanens in peccatoribus eo modo quo remanet macu-
la peccati, post actum peccati. Ideo hoc modo te peiorē
reputabis peccatoribus actu peccantibus, in quibus ha-
bitualiter remanet actus aliquis bonus, saltem bonitas
naturalis & moralis. Deinde si quis esset (quod videtur
incredibile) qui nullum haberet in se, nec habuisset vn-
quam actum moraliter bonum post vsum rationis, cir-
ca hunc, hanc rationem moralem considerare potes,
quod scilicet sit is, pro quo Christus Dominus sangui-
nem suum sanctissimum sparsit, & eum illi applicare
paratus est. Hoc enim magni quiddam est, & qua-
dam ratio moralis in homine digna magna estimatio-
ne, dicit enim aptitudinem ad dona gratia & gloria.
Conferendo autem hoc cum peccatis tuis, ea inuenies
esse in se facta & abominanda & indigna vllâ estimati-
one, ac proinde ob ea te quous peiorē reputabis et-
iam actualiter peccante, quia pro illo qui actualiter
peccat, etiam Christus mortuus est: & quantum est in
se, paratus est applicare merita mortis sue, quibus ta-
men indignus est ob peccati actuale impedimen-
tum.

Tertium Monitum est huiusmodi. Ad honorandum quemvis & magnificandum, quamvis grauissimum deditum peccatis, hac inter alias cogitatio inducere poterit. Si consideres, in Aula Regis alicuius acerriuum aduersarium Regis reperiri, qui tamen fiat ab ipso Rege, ut is paratus sit ad recipiendum in intimam gratiam suam, illum aduersarium, omnesque eius obsequiosos tradendos, eoque ipsium studiosissime quarat sine dubio ceteri aulici, magnam de tali aduersario opinionem haberent, & quodam modo maiorem. Et saltem cum maiori admiratione, quam de alio Regis amico. Quid enim mirum est, à Rege suos amari, & ad se intronitari amicos? Certe mirum esset, ob eo aduersarium sibi nihil officere ualentium amicitiam quari. Ita cum Deum paratus sit, ad recipiendum in gratiam suam, etiam maximos peccatores, ad eam, modis tam variis eosdem inducat, quamuis nihil commodi vel incommodi recipere possit, certe magni estimandi sunt, & non contempnendi, quos Deus tantopere amat, & honorat, & pro quibus sanguinem suum effundi uoluit, etiam antequam illi nascerentur, ut suo tempore eius meritis adiuuari possent.

Quartum Monitum: Inter alia, quae ad excitandum in te & alius, confusionis & humilitatis ac feruoris effectum, magnam vim habere possunt, sunt considerationes earum actionum, in quibus alij homines occupantur, causa propria vel aliena uilitati, & aliquam saltem genericam similitudinem habent, cum iis actionibus, quas in obsequio Dei & nostrae curandae salutis exercemus. Considera te non amare tantopere Dominum tuum, id est, cum tanto desiderio, gustu, tam saepe, tam diu, cum tam frequentis cogitatione de hoc amore, cum tanta dolore ob intermissum amorem, quanto opere ab uno homine amatur alter, u. g. filius aut frater, aut coniunx, aut quod indignius est, una meretrix, cuius amor non tantum licitus non est, nec facilis, sicut est licitus & facilis amor Dei, ubique enim, & semper, & sine timore ullius mali, vel periculi, amare posses Deum, sed illicitus omnino & execrabilis.

Secundo. Non tantum, nec tam libenter pateris incommoda Religionis Missionum, quanta & quam libenter patiuntur mercatores in itinere, milites in bello, suscepto incommodissimo anni tempore.

Tertio. Non ita te preparas ad colloquendum cum Deo in oratione, quem admodum te preparas ad colloquendum cum aliquo Principe, vel cum populo in Conuisione, vel cum aliis in publica disputatione. Praesertim cum sit facilis bene colloqui cum Principe, quam cum Deo: ille enim actus uiribus natura elici potest; non ita hic, si fiat ut oportet.

Quarto. Non ita laboras, nec tot media queris ad placandum Iudicem Deum, pro admisis tot peccatis, morte aeterna dignis, de quibus est iudicandus tempore suo, quem admodum laborant in carceribus, scientes se grauer deliquisse & ad iudicium educendos.

Quinto. Non tam seruenter petis à Deo, saltem ordinari, ea quibus indiges, quam seruenter petunt pauperes in plateis ea, quibus egent.

Sexto. Non tam seruenter petis à Deo res magis necessarias ad uitam aeternam pro te & pro aliis, quam

cum petis nimis necessarias, u. g. liberationem ab aliqua tribulatione imminenti, ingressum alicuius in Societatem &c.

Septimo. Non tam tanto desiderio & gustu queris perfectionem tuam, nec tot medijs efficacibus adhibitis, cum quanto gustu homines querunt Cardinalatum, Episcopatum, Abbatias, Capitaneatus &c.

Octauid. Non tam resolute fugis offensam Dei, & aliquid, quod displicet Deo, quam resolute fugi ea, quibus homines offenduntur, etiam sine tua culpa, u. g. ne ex eis facie confuscat à manibus satentibus, ueste luto infecta, & calcis laeris.

Nono. Magis erubescis ob peccata tua leuia, si ea sciantur coram hominibus, quam erubescis coram Deo ob graua, cum tamen contrarium esse debet: magis enim erubescendum est coram eo, qui impeccabilis est, quam coram iis, qui etiam multa peccata admiserunt, & admittere possunt.

Decimo. Non seruas si quis tibi prohibeat, ne aliquid facias quod sanitati corporis obesse potest, egrè fers si quis te moneat, ne us aliquam re delinquas, quod sanitati animae, vel saltem pulebritudini aduersatur.

Undecimo. Non ita times iram, vel reprehensionem Diuinam post admissum aliquod peccatum, sicut times humanam, post admissum aliquod leue erratum.

Duodecimo. Non ita confidis nec speras in Deo, quando aliquid ab eo petis, quem admodum speras in Patre tuo, si aliquid peteres ab eo, quod ille tibi tam facile concedere posset, quam potest concedere Deum.

Decimotercio. Non tam seruenter impedis, ne quis peccatum mortale committat, quam seruenter eum impedires si te uulnerare uellet.

Decimoquarto. Non applicas te ita ad acquirendam perfectionem ullius uirtutis, quem admodum te applicas in studendo, ad acquirendam illam scientiam.

Decimoquinto. Cum maiori perfectione faceris quamlibet actionem tuam, si scires eam perfectissimè facta esse, cedendum illi tibi quod ualde desideras, uita temporalia & externa, quam facias, sciens pro ea perfectissimè facta, te acquisiturum unum gradum gratiae, & postea gloria, quamuis credas manus quid esse gratiae, vel glorie gradum, quam quamcumque, aliam rem, cuius desiderio teneris.

Decimosexto. Non tam multam proficis quotannis in uirtute, quam in studiis, & quam soleant mercatores in lucris &c.

Quintum Monitum Si cui Deus reuelaret, eum esse omnibus sanctiorem, & talem futurum ad mortem, duo monia habet humiliandi se, plus aliis omnibus. Primum, titulo gratitudinis, quia uidet se magis obligatum & debitorem Deo ob beneficia plura, ac maior: gratitudo autem maxime humilitate debet ostendi, quia Deus sic uult Eccl. 3. 20. Quamuis magnus (id est maior) es, tanto humilia te in omnibus. Quod ipsum S. Gregorius docet hom. 9 in Euang. Lectio S. Euangelij, Fratres charissimi, sollicito considerare nos admoneat, ut nos, qui plus ceteris in hoc mundo accepisse aliquid

aliquid certum ab auctore mundi, grauius inde iudicatur. Cum enim augentur dona, rationes etiam crescunt donorum. Tandem ergo esse humilior atque ad feruendum Deo promptior quisque debet ex munere, quando se obligatiorem esse conspiciat in reddenda ratione. Secundò, titulo securitatis, ut tua sanctitas sit firmior: firmitatem autem præcipue humilitas præstat, quæ vocatur à Sanctis fundamentum virtutum, quod quantum profundius est, eo est firmitus adificium. Ideò monet S. Augustinus serm. 10. de verbis Domini: Magnus esse vir à minimo incipe. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis: de fundamento prius cogita humilitatis: & quantum quisque vult & disponit superimponere nolem adificij, quantum erit maius adificium, tantò altius sedit fundamentum. Et fabrica quidem, cum constructur, in supra confurgit, qui autem sedit fundamentum ad ima deprimitur. Ergo & fabrica ante celsitudinem humiliatur, & fastigium post humilitationem erigitur. Hæc tibi. Plura alia ad nos alii postponendos motiua, capite sequenti §. Notandum secundò inuenies.

Praxis autem huius actus humilitatis hæc esse potest sæpè in die, præsertim matutino tempore post somnum, & alias pijs exercitationibus expeditas, vel in medio earum, iterum in meridie post Salutationem Angelicam, & vesperi antequàm eas cubitum hos Actus elicies:

Sanctissime & dilectissime Domine Deus & Pater meus, in vnione meritorum D.N. Iesu Christi, peto à te, ut per gratiam, & merita, quæ apud te habent incolæ huius Ciuitatis, & Prouincie, ac Regni, & totius mundi (quibus in spiritu me sustinere, tanquam pavimentum eorum, cupiens ab illis calcari & deprimi) miserere, & benedicas mihi omnimodâ tuâ benedictione celestium & in secula. Amen.

Item excita in te aliquoties in die desiderium, ut contemneris ab alijs, præsertim à Superioribus, & postonaribus alijs.

In occasionibus verò contemptus tui, & dum videbis, vel audies, alios te inferiores, & uti tuo amori proprio videbitur, minoribus talentis & meritis, quàm in te sint, præditos, promoueri ad altiora & speciosiora, te neglecto & postposito, gaudeas, & ita semper tractari cupias, & magis ac magis te negligi & vilipendi, ac alijs postponi desideres, purè propter Deum, ut hoc tui vilipendio, & contemptu quàm maximè Deum exhilares & glorifices, & quodammodò propter eius amorem annihileres etiuiliter in conspectu hominum.

CAPVT SEXTVM.

An cognitio Dei donorum repugnet humilitati? & an vitanda sit?

86. **Q**uoad cognitionem sui, quam debet necessario habere, de suâ vilitate, quam ha-

bet ex se quilibet, qui humilis vult esse, aliqua notanda sunt.

Notandum est primò: Non esse contra humilitatem cognoscere in se Dei dona, etiam maxima, etiam miraculosa, & ob quæ alij hominem pro sancto aliquem venerantur, imò pro fus omnia Dei dona, quæ Deus alicui conferret, in altissimo omnium virtutum, & summæ perfectionis gradu, qui in hac vitâ haberi posset.

Instituto dissertationem hac de re, quia ante multos annos, incidi in quendam Religiosum, valdè prudentem, spiritualem, mortificatum, & doctum, & multorum annorum præcipuis in suo Ordine muneribus, etiam regendi alios, perfectum, & in magnâ apud homines opinione existentem, & innumerorum, ut ita dicam, hominum, in rebus conscientie ac spiritualibus Magistrum & Directorem primarium, apud omnes in maximâ virtutis, prudentie, & experientie, rerumque spiritualium opinione, Hunc, inquam, tantum virum (pridem etiam mortuum) inueni in hac opinione mordicus fixum: Quod sit contra humilitatem, cognoscere in se Dei dona, præter communia multis, qualia sunt, Fides in Christum, & alia Fidei mysteria, vocatio ad sacerdotium, vel Ordinem aliquem Religiosum, & his similia. Contraria tamen sententia certissima est, & sine temeritate magnâ negari non potest, & sic probatur à me

Primò ex Scripturâ, ex illis Apostoli verbis 1. Cor. 2. v. 12. Nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quæ à Deo donata sunt nobis. At, qui scit Dei dona in se, cognoscit ea; ergo debemus ea, saltem possumus, agnoscere, hortante Apostolo.

Secundò, idem probatur exemplo Christi Domini, quia is, & scientiâ Diuinâ, & beatâ, & infusa cognoscebat Dei dona in se perfectiùs quàm vllus homo, ob maiorem perfectionem scientiarum variarum, quas in se habuit. Et tamen erat humillimus. Ergo non repugnat humilitati cognoscere in se Dei dona.

Tertio, idem ratione probatur: Vult Deus nos esse gratos, & gratias ei agere pro omnibus beneficijs & ob illa eum amare. Atqui nullus potest seriò gratias agere, & amare Deum, pro beneficijs quæ non cognoscit. Ergo cognoscenda sunt. Et quia vna virtus est connexa alteri, & sine alijs non potest esse perfecta, vti est communis doctrina SS. Patrum & S. Thomæ 1. 2. q. 65. a. 1. ideò cognitæ virtutes, nobis à Deo datæ, excitant nos ad gratias agendas Deo, pro illis, & nihilominus occasione virtutum, in nobis à Deo nobis dararum, & nostrâ indignitate, humiliamus nos Deo, tanquam indigni illis virtutibus. Ad quod propositum conducit præclara sententia S. Theodori Studitæ dicentis serm. 83. *Tantum in nos clementis Dei beneficium est.*